

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОПЛАТА ПРАЦІ ТА ІНШІ ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

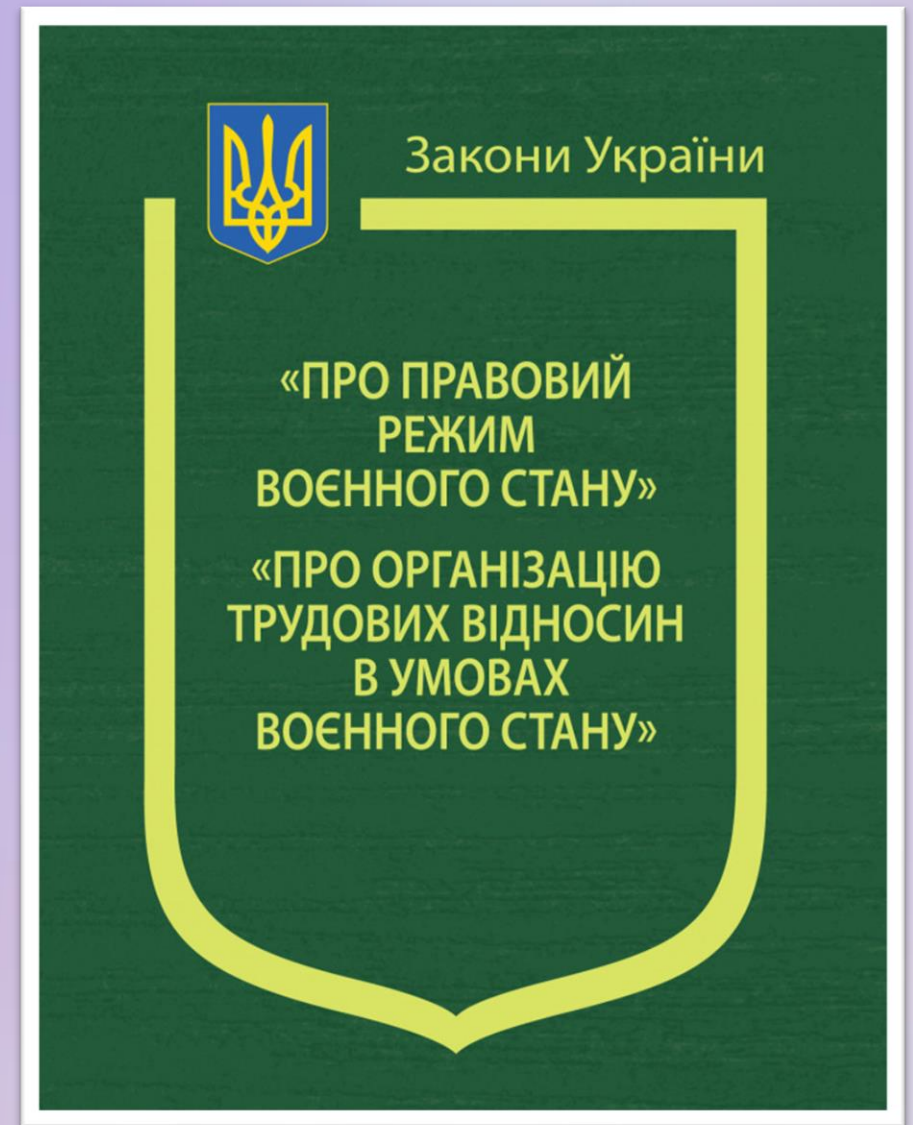
Підготувала студентка ФФО гр.1-2м

Філоненко Ірина Сергіївна,

Науковий керівник: к.е.н., доц. Августова Олена Олександрівна

Війна вплинула на всі можливі сфери життєдіяльності України, у тому числі й на трудові відносини, оплату праці та інші виплати робітникам. Дані аспекти виплат зазнали певних особливостей на час воєнного стану.

З метою актуалізації трудового законодавства, Верховна Рада України 15.03.2022 р. ухвалила Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану».

НА ЩО ВАРТО ЗВЕРНУТИ УВАГУ В КОНТЕКСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ?

- ❖ Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» не позбавляє працівників доплат, надбавок, премій та інших гарантій в оплаті праці.
- ❖ В разі неможливості виплати заробітної плати через воєнні дії виплата зарплати може бути призупинена до моменту відновлення роботи та можливості підприємства здійснювати основну діяльність.

- ❖ Даний Закон передбачив можливість збільшення максимальної тривалості робочого часу до 60 годин на тиждень.

ЧИ МОЖНА ВИПЛАТИТИ ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ РАНІШЕ ТЕРМІНУ?

Законодавством встановлено граничні терміни виплати зарплати. А виплата зарплати працівникам в окремих місяцях раніше встановлених у колективному договорі термінів не заборонена. У такому разі необхідно видати відповідний наказ (розпорядження), зазначивши в ньому дату виплати зарплати і період, за який вона виплачується.

ЯКІ ВИПЛАТИ НАЛЕЖАТЬ МОБІЛІЗОВАНИМ ПРАЦІВНИКАМ?

- ❖ За особами, мобілізованими на військову службу, у тому числі за добровольцями (контрактниками) тероборони, зберігається середній заробіток.
- ❖ Середньоденна виплата розраховується один раз, виходячи з виплат за останні 2 календарні місяці роботи, що передують місяцю початку військової служби.
- ❖ Заробітна плата мобілізованим працівникам та членам тероборони виплачується у тому ж порядку, що і до мобілізації (вступу до тероборони).

ЯКЩО НА ПІДПРИЄМСТВІ ОФОРМЛЕНО ПРОСТІЙ?

Простій, установлений не з вини працівника, оплачується не нижче 2/3 тарифної ставки згідно зі ст. 113 КЗпП.

Водночас керівник підприємства має право прийняти рішення про підвищену оплату за час простою, наприклад, виходячи з повного окладу або за середнім заробітком працівника.

ЯК ЗМІНИВСЯ РОЗРАХУНОК СЕРЕДНЬОЇ ЗАРПЛАТИ?

- ❖ З розрахункового періоду, під час якого обчислюється середня зарплата, виключається час, в який були відсутні дані про нараховану заробітну плату працівникові внаслідок бойових дій;
- ❖ якщо працівник частково відпрацював період, за який нараховано премію чи іншу заохочувальну виплату, працівником, то при обчисленні середньої заробітної плати враховується фактично нарахована сума такої премії.

ЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДПУСКНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

- ❖ Оскільки під час війни свята скасували і вони стали оплачуваними днями щорічної відпустки, то виключати їх із розрахунку немає потреби.
- ❖ **Роботодавець може відмовити працівникові у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.**
- ❖ Щорічні відпустки надаються відповідно до графіку відпусток, але за угодою сторін можуть бути надані і в інший період.

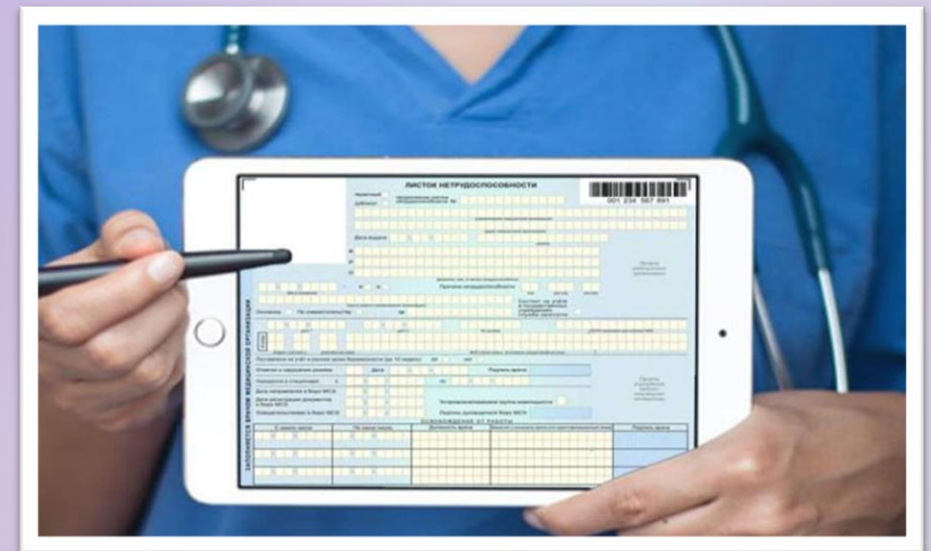
ЯК НАДАЄТЬСЯ ВІДПУСТКА БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРПЛАТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

- ❖ Роботодавець має право за його власною ініціативою на час військового стану призупиняти дію окремих положень колективного договору. Це можуть бути і положення, що стосуються оплати праці. Це також слід розцінювати як зміну істотних умов праці без дотримання строку двомісячного попередження. Але потребує згоди працівника, і в разі відмови тягне за собою звільнення.
- ❖ Проте у період дії воєнного стану щорічна основна оплачувана відпустка надається працівникам тривалістю 24 календарних дні. Так, наприклад, відпустка педагогів замість 56 календарних днів буде становити 24. Проте можливо такі випадки будуть переглянуті.
- ❖ Але протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати на весь час війни.

ЯК ВИПЛАЧУВАТИ ЛІКАРНЯНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ?

- ❖ **Е-лікарняні під час війни можна оплачувати без зміни статусу на «готовий до сплати».**
- ❖ **Процедура призначення допомог від Фонду соціального страхування України не змінилась попри воєнний стан. Водночас, якщо роботодавець через бойові дії не має можливості оформити заяву-розрахунок за лікарняним свого працівника (наприклад, якщо знищено матеріально-технічну базу підприємства тощо), застрахована особа може отримати лікарняні або декретну допомогу напряму від ФССУ.**

ЯК ВИПЛАЧУЮТЬСЯ ДЕКРЕТНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ?

❖ Допомога по вагітності та пологах виплачується ФСС попри воєнний стан, евакуацію працівниці, неможливість формування роботодавцем заяви та навіть у разі виходу у декрет після призупинення дії трудового договору на час війни.

❖ Навіть у період воєнного стану і під час призупинення дії договору роботодавець не може відмовити працівниці в наданні відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами, а також не може звільнити її під час такої відпустки.

ЯК НАДАТИ МАТЕРІАЛЬНУ ДОПОМОГУ ПРАЦІВНИКАМ?

Щоб підтримати працівників, роботодавець може надати разову нецільову благодійну допомогу (НБД) і не сплачувати податків.

Як грошову, так і негрошову НБД бухгалтер не включає до оподаткованого доходу працівника, якщо її розмір сукупно не перевищує у 2022 році 3470 грн.

Благодійну допомогу, що перевищує цю суму, бухгалтер оподатковує ПДФО за ставкою 18% і військовим збором — 1,5%. Якщо допомога у формі товарів — застосовує натуральний коефіцієнт 1,2195.

ПРАЦІВНИК ОТРИМАВ СТАТУС БІЖЕНЦЯ В ІНШІЙ КРАЇНІ: ЯКІ НАСЛІДКИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦЯ?

- ❖ У разі отримання статусу біженця та можливості виконання роботи дистанційно, працівник може продовжувати виконувати свої трудові обов'язки з відповідною оплатою.
- ❖ Якщо з працівником відсутній зв'язок, до з'ясування причин і обставин його відсутності, за ним зберігаються робоче місце та посада, трудові відносини не припиняються, однак час таких неявок не підлягає оплаті та не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку.

ПІД ЧАС ВІЙНИ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ ПРИПИНЯЄТЬСЯ?

Аліменти за рішенням суду і на підставі виконавчого листа, продовжують стягуватися й під час війни.

Якщо аліменти відраховувалися за самостійним рішенням працівника, їх теж доведеться відраховувати і під час війни.

Якщо працівник передумав або хоче зменшити (чи, навпаки, збільшити) розмір аліментів, йому для цього слід подати роботодавцю нову заяву.

ЯК ЗМІНИЛИСЯ ВИПЛАТИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЩО У ВІДРЯДЖЕННІ ?

Кабмін коригує постанову № 98, якою встановлено суми і склад витрат на відрядження держслужбовців та інших осіб, відряджених бюджетними установами.

З 20.03.2022 встановлено максимальний строк відрядження, пов'язаного із забезпеченням діяльності державних органів влади в особливому режимі в умовах воєнного стану, працівників держорганів, а також підприємств, установ та організацій, які ці органи обслуговують. Він становить 180 днів.

Кабмін дозволив відшкодувати перевитрати на найм житла, але не більше 1800 грн. Такий дозвіл дійсний у період дії воєнного стану.

Наразі гранична сума витрат на найм житла у відрядженні в Україні становить 900 грн на добу. Фактичні витрати, що перевищують цей поріг, можна відшкодувати з дозволу керівника згідно з підтвердними документами. Проте максимальна межа відшкодування — 1800 грн на добу.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

